

N.B: 1. All questions are compulsory.

1. Answer in **not** more than **two** sentences.

20

1. What do understand by the term “Equality” as laid down in Article 14 under the constitution of India?
2. What is a Writ?
3. What were the charges against Walter Rowland?
4. Give two examples or instances of civil and criminal wrong?
5. Under the Constitution, which provisions guarantee the right to move the Court for enforcement of the basic fundamental rights?
6. State two rules of Interpretation of Statutes.
7. Define ‘Defect’ under the Consumers Protection Act, 1986?
8. What is Secularism?
9. Four pillars of Constitution as given the preamble.
10. Who is David John Ware?

2. Write short notes on (**Any 4**)

20

1. Locus Standi.
2. Rules of Natural Justice.
3. Difference between Contract for service & contract of service.
4. Lord Denning’s view on Law of Contract.
5. Trial of Mahatma Gandhi.
6. Attorney General V/s Independent Broad-casting Authority (1973) Q. B. 629.

3. Answer any **two** of the following :

12

1. Sujata and Sangam are engaged to each other. Sujata belongs to S.C. and Sangam belongs to general category.
  - a) After marriage can Sujata apply in Scheduled Caste category? Give reasons.
  - b) Under which law marriage in the above case can be performed.
2. Ratnesh is a diamond merchant. His clients include film actors and other famous people. People buying diamonds from Ratnesh recommended other people to buy diamonds from him. Manish also purchased diamond from him. It came to his notice that the diamonds he purchased from Ratnesh are low in quality and high on price. Manish had bought diamonds worth Rs. Two Crores. Manish is unhappy with the diamond deal and has decided to sue Ratnesh.
  - a) Can Manish get justice under The Consumer Protection Act, 1986? Give Reasons?
  - b) Which body does Manish need to apply for relief? Give reasons.

3. Lots of construction activities are undertaken by the various authorities in the city of Mumbai. It is resulting in the cutting of trees in large numbers. Recently Mumbai has been declared as one of the most polluted cities in the world.
- What are the Rights relating to Environment ?
  - Write two landmark Supreme Court Judgments in relation to the rights relating to environment.

4. Answer any **four**:

48

- Discuss the role played by Supreme court in *Minerva Mills Ltd. V/s. Union of India* for the protection of Constitution of India.
  - Explain Reservation under the Constitution of India with particular reference to judgments on Reservation & Mandal Commission Report?
  - Discuss the Trial of Tilak.
  - Discuss the role of judiciary in the enforcement of fundamental rights through Public Interest Litigation?
  - Who is a Consumer? Where can a consumer seek relief? Give details about Jurisdiction of all such authorities.
  - What is the significance of Uniform Civil Code in the present day? Write your suggestions for a strong Uniform Civil Code?
-

(मराठी रूपांतर)

१. एक किंवा दोन ओळीत उत्तरे लिहा.

२०

१. घटनेच्या कलम १४ खाली “समानता” या शब्दाचे अर्थ लिहा.
२. रीट म्हणजे काय?
३. वॉल्टर रोलँड विरूद्ध कोणता गुन्हा दाखल होता?
४. नागरी व फौजदारी गुन्हे यांचे दोन उदाहरणे लिहा.
५. भारतीय राज्यघटनेत दिलेल्या मुलभूत अधिकारांचे संरक्षण करण्यासाठी कोणत्या कलमाखाली याचीका दाखल करता येते.
६. कायद्यांची व्याख्या करणारे दोन नियम लिहा.
७. ग्राहक संरक्षण कायदा १९८६ अंतर्गत “त्रुटी” या शब्दाची व्याख्या लिहा.
८. सर्वधर्मसमभाव चे अर्थ लिहा.
९. भारतीय राज्यघटनेच्या प्रस्तावनेत दिलेल्या घटनेचे चार स्तंभ कोणते.
१०. डेविड जॉन वेअर कोण होता?

२. टिपा लिहा (कोणतेही चार)

२०

१. लोकस स्टँडी
२. नैसर्गिक न्यायाचे नियम
३. सेवेचा करार व सेवासाठी करार यातील फरक लिहा.
४. कराराचे नियम या विषयावर लॉर्ड डेनिंग चे मत.
५. महात्मा गांधी खटला
६. अँटॉनी जनरल विरूद्ध इंडिपेंडेंट ब्रोडकास्टिंग कॉर्पोरेशन

३. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

१२

१. सुजाता नावाच्या मुलिके लग्न संगम या मुलाशी ठरले. सुजाता हि अनुसूचित जातीची असून संगम सामान्य वर्गात मोडतो.
अ) लग्नानंतर सुद्धा सुजाता ला अनुसूचित जाती या वर्गामधे नोकरी साठी अर्ज करता येईल का? कारणे द्या.
ब) वरील लग्न कोणत्या कायद्या खाली कायदेशीर ठरेल.
२. रत्नेश हा हिऱ्यांचा व्यापारी आहे. त्याच्या ग्राहकांमध्ये बरेचसे चित्रपट कलाकार व अन्य महत्वाचे व्यक्तींचा समावेश आहे. रत्नेश कडून विश्वासाने हिरे विकत घेणारे त्याचे ग्राहक इतर लोकांना त्याच्या कडून हिरे विकत घेण्याचा सल्ला देतात. अशाच मनीष नावाचा एका ग्राहकाच्या निदर्शनांस येतं कि रत्नेश कमी दर्जाचे हिरे जास्त किंमतीत विकतो. मनीष ने दोन कोटीची हिरे विकत घेतली. मनीषनी आता रत्नेश विरूद्ध कार्रवाई करण्याचे ठरविले आहे.
अ) मनीष याला ग्राहक संरक्षण कायद्याखाली न्याय मिळू शकेल का? कारणे द्या
ब) न्याय मिळवण्यासाठी मनीष ला कोणत्या मंचावर अर्ज करावा लागेल? कारणे द्या.

३. मुंबई शहरामधे वेगवेगळ्या ठिकाणी बांधकाम करण्यात येत आहे. मुंबई शहरात या मुळे बरेच झाडे कापण्यात आले. यामुळे पर्यावरणाची हानी होत आहे व लोकांना त्याचा त्रास पण होत आहे.
- अ) पर्यावरण संबंधी नागरिकांचे अधिकार लिहा.
- ब) सुप्रीम कोर्टाने दिलेल्या पर्यावरण संबंधी दोन महत्वाची खटले लिहा.

४. उत्तरे लिहा कोणतेही चार

४८

१. घटनेच्या संरक्षणासाठी सर्वोच्च न्यायालयाने मिनर्वा मिल्स विरूद्ध युनियन ऑफ इंडिया या केस मधे घेतलेली भूमिका यावर सविस्तर माहिती लिहा.
२. भारतीय राज्यघटनेत “आरक्षण” या विषयावर आरक्षण संबंधित केसेस व मंडळ कमीशन रिपोर्ट च्या सहाय्याने सविस्तर माहिती लिहा.
३. टिळकांविरूद्ध चा खटला
४. जनहित याचिकांद्वारे मुलभूत अधिकार जोपासण्यामधे सर्वोच्च न्यायालयाची भूमिका स्पष्ट करा.
५. “ग्राहक” या शब्दाची व्याख्या ग्राहक संरक्षण कायद्यांत लिहा. ग्राहक आपल्या हक्कांचे संरक्षण करण्यासाठी कुठे दाद मागू शकतो. अशा सर्व मंचाबद्दल सविस्तर माहिती लिहा.
६. “समान नागरी कायदा” याचे सध्याच्या काळात महत्व लिहा. एक बळकट समान नागरी कायदा करण्यासाठी आपली मते लिहा.